

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-4-123 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 06-59/781-230
Karar Tarihi : 24.8.2006

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER : Serpil YANIK, M.Haluk ARI

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN**

20

: - Türkiye İş Bankası A.Ş.
- Oyak Bank A.Ş.

D. TARAFLAR

: - Türkiye İş Bankası A.Ş.
Genel Müdürlük İş Kuleleri 34330 Levent/İstanbul
- Oyak Bank A.Ş.
Eski Büyükdere Cd. Ayazağa Köy Yolu No:6 34398
Maslak/İstanbul

30

E. DOSYA KONUSU: Türkiye İş Bankası A.Ş. (İş Bankası) ve Oyak Bank A.Ş. (Oyak Bank) arasında 21.4.2006 tarihinde imzalanan "Maximum Kredi Kartı Uygulama Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 10.7.2006 tarih ve 4575 sayı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 18.8.2006 tarih, 2004-4-123/MM-06-SY sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu 18.8.2006 tarih, REK.0.08.00.00-130/208 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-59 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda,

40

- Oyakbank ve İş Bankası arasında akdedilen "Maximum Kredi Kartı Uygulaması Sözleşmesi"nin çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle bu sözleşmeye menfi tespit belgesi verilemeyeceği,

- Sözleşme'ye taraf teşebbüslerin rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, sözleşmenin 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı,

06-59/781-230

- 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda; anılan maddede belirtilen şartların bulunduğu göz önüne alınarak, söz konusu Sözleşme'ye mezkur kanun maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde imza tarihi olan 21.4.2006 tarihinden itibaren muafiyet tanınması gerektiği

50 görüşlerine yer verilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. Ürün Pazarı

Bildirim konusu dikkate alınarak, ilgili ürün pazarları, "çok markalı kredi kartları ihracı pazarı" ve "üye işyeri edinme pazarı" olarak belirlenmiştir.

H.1.2. Coğrafi Pazar

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili coğrafi pazar, "Türkiye Cumhuriyeti Sınırları" olarak tespit edilmiştir.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.2.1. Menfi Tespit Değerlendirmesi

Sözleşme'nin tarafları, bankacılık hizmetleri ve inceleme konusu bakımından ilgili ürün pazarı olarak belirlenen kredi kartları pazarında birbirlerine rakip durumdadırlar. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar...hukuka aykırı ve yasaktır.*" hükmünü haizdir. Dolayısıyla aynı piyasada faaliyet gösteren ve birbirine rakip olan iki teşebbüsün bir kredi kartı programını paylaşmak üzere akdettikleri bir sözleşme rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olup, 4. madde yasağına tabidir.

Diğer taraftan, Sözleşme'nin, tarafların Maximum kredi kartlarını kendilerine çekmek amacıyla kampanya düzenlemeyeceklerini, reklam, tanıtım yapmayacaklarını düzenleyen 43. maddesi, İş Bankası'nın Oyak Bank Maximum kartlarına Oyak Bank tarafından uygulanacak olan ve kart hamillerinden talep edilecek tutarların azami ve asgari oranını tavsiye edeceğini düzenleyen 44. maddesi ve Oyak Bank'ın sözleşme süresince Maximum Uygulaması dışında çok ortaklı kart programlarına katılmayacağı taahhüdünü içeren 45. maddesi rekabeti sınırlayıcı niteliktedir. Bu maddeleriyle de, teşebbüsler arası rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma niteliğinde olan sözleşmeye, 4054 sayılı Kanun'un 4, 6, 7. maddelerine aykırı olmadığına dair bir menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.

90 **H.2.2. Grup Muafiyeti Değerlendirmesi**

Esasen, mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı konulu dikey anlaşmaları kapsayan 2002/2 sayılı Teblię, rakip teşebbüsler arasında yapılan dikey anlaşmalara uygulanmamaktadır. Rakip teşebbüsler Teblię'in 3. maddesinde, aynı ürün pazarında faaliyette bulunan veya bulunma potansiyeline sahip sağlayıcılar olarak tanımlanmıştır.

İş Bankası ve Oyak Bank çok markalı kredi kartları pazarında birbirlerine rakip teşebbüslerdir. Oyak Bank'ın kendine ait bir markayla taksit/ödöl imkanı tanıyan bir kartı mevcut olmamakla birlikte, Visa ve Mastercard'ın ölkemize özgü olarak verdiği izinle Oyak Bank kredi kartları da slip bölme olarak adlandırılan yöntemle 100 taksitli alışverişlerde kullanılabilir. Diğer taraftan gerekli altyapıyı tesis etmek suretiyle Oyak Bank da yeni bir marka ile çok markalı kredi kartı çıkarabilecek potansiyel bir rakiptir. Bu hususlar dikkate alındığında bildirim konu anlaşmaya taraf olan teşebbüsler rakip konumda oldukları için 2002/2 sayılı Teblię'in incelemeye konu Sözleşme'ye uygulanma kabiliyetini haiz olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

H.2.3. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet tanınabilmesi için, 4. madde kapsamına giren anlaşmaların iki olumlu iki olumsuz koşulu birlikte 110 sağlaması gerekir:

H.2.3.1. Malların Üretim veya Dağıtım ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

Muafiyet tanınması için aranan ilk olumlu şart, ekonomik açıdan bir değerlendirme yapılmasını gerektirmektedir. Hangi hallerin ekonomik yarar sağladığının somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi gerekmektedir, genel olarak üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması, malın arzında devamlılığın sağlanması, yeni piyasalara girişin kolaylaştırılması ve 120 yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması gibi hallerin varlığı halinde ekonomik yararın sağlandığı kabul edilmektedir.

Çok markalı kredi kartlarına yönelik üye işyeri edinme pazarında, "Maximum Kredi Kartı Uygulama Sözleşmesi" sonucunda kapalı ağ olarak faaliyet gösteren Maximum üye işyeri ağı Oyak Bank'a açılmış olacak ve Oyak Bank yeni bir üye işyeri ağı oluşturmaya gerek kalmaksızın mevcut ağda ihraç ettiği kartları kullandırma imkanına sahip olacaktır. Oyak Bank yeni üye işyeri anlaşmaları yapmasa dahi, mevcut üye işyeri ağından faydalanacak ve güçlü bir marka ile beraber çok markalı kredi kartları piyasasında faaliyet gösterecektir.

Diğer yandan sözleşmeye taraf bankaların program kullanımına yönelik söz 130 konusu sözleşme, dolaylı olarak çok markalı kredi kartları hizmetinin sunulmasında gelişme ve iyileşme sağlanması amacına da hizmet etmektedir. Oyak Bank yeni bir altyapı yatırımı ile yeni bir üye işyeri ağı kurmak yerine mevcut ağdan faydalanabilecek; yeni POS maliyeti üstlenmeyecek; mevcut ağa

isterse yeni üye işyerleri eklemek suretiyle faaliyet gösterecektir. Böylece Oyak Bank müşterileri açısından bankacılık hizmetlerinin önemli parçalarından biri olan kredi kartları pazarında hizmet alımında iyileşme sağlanması söz konusu olacaktır.

H.2.3.2. Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

140 4. madde anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın muafiyet alabilmesi için, yukarıda değinilen malların dağıtımı veya hizmetlerin sunulmasından elde edilen iyileşmenin tüketiciye yansıtılması gerekmektedir. Kanun'da tüketicinin ekonomik gelişmeden yarar sağlaması gerektiği belirtilmekle birlikte, yararlanmanın ölçüsü ve kapsamı hususunda herhangi bir ifade yer almamaktadır. Tüketicinin yarar sağlaması açısından beklenen genellikle fiyatlar seviyesindeki düşüş olmakla birlikte, satış sonrası etkin hizmetler, ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, malın arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar da tüketicinin elde edeceği menfaat kapsamında değerlendirilebilmektedir.

150 İnceleme konusu dikkate alındığında, tüketici yararı açısından ilk bakılması gereken Oyak Bank müşterilerinin durumunda meydana gelebilecek olası değişimlerdir. Bu bağlamda incelemeye konu anlaşma vasıtasıyla kredi kartları pazarında halihazırdaki Oyak Bank kredi kartı hamillerinin de çok markalı kredi kartı hizmetinin sağladığı avantajlardan yararlanması yoluyla; tüketicilerin güvenli hizmet almaları ve yaygın bir üye işyeri ağına sahip olan Maximum Kart'ın sağladığı ödül/puan uygulamasından faydalanmaları sağlanmış olmaktadır. Bu açıdan, Oyak Bank müşterilerinin Türkiye'nin en yaygın üye işyeri ağlarından birine dahil olarak alışveriş yapma imkanına sahip olmaları tüketici yararı açısından en dikkate değer husustur. Diğer taraftan, bu koşul anlamında

160 tüketicinin sadece nihai tüketiciyi değil ara kullanıcıları da içerdiği malumdur. Bu bağlamda Maximum üye işyerlerinin de Oyak Bank kredi kartı sahiplerinin sisteme dahil olmalarıyla genişleyen müşteri portföyünden yararlanabilecekleri söylenebilir. Bu çerçevede, muafiyet verilmesinin ikinci koşulunun da karşılandığı anlaşılmıştır.

H.2.3.3. İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

Muafiyet kararı verilmesinde aranan bu ilk olumsuz şarta göre, muafiyete konu anlaşma ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasına neden olmamalı, bir başka deyişle sağlanan ekonomik gelişme veya fayda ile tüketicinin bundan yarar sağlaması rekabetin ortadan kaldırılması sonucunda elde ediliyor olmamalıdır.

Bildirim Formu'nda verilen bilgiler çerçevesinde kart sayısına göre hesaplanan pazar payları bakımından Mart 2006 sonu itibarıyla İş Bankası'nın %(.....), Oyak Bank'ın ise %(.....) pazar payı olduğu görülmektedir. Dosya mevcudu bilgilerden, kart sayısına göre pazar payı bakımından Yapı Kredi Bankası'nın %1(.....), Garanti Bankası'nın %(.....), Akbank'ın %(.....) ve Finansbank'ın ise %(.....) pazar payına sahip olduğu anlaşılmıştır. Buna göre bildirim konu işlem

180 taraflarının toplam pazar payları %12.25 olacaktır. Diğer taraftan, kredi kartlarından elde edilen ciroya göre hesaplanan pazar payı bakımından ise 2006 yılının ilk üç ayı itibarıyla İş Bankası'nın payı %(.....) olurken, Oyak Bank'ın payı % (.....) olarak gerçekleşmiştir.

Yukarıdaki bilgiler çerçevesinde, bildirim konu anlaşma sonucunda ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı ve muafiyetin bu koşulunun sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

H.2.3.4. Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

190 Kanun'un 5. maddesinde öngörülen bu son koşula aykırılık ya izlenen amacın elde edilmesi için rekabetin gereğinden fazla sınırlanmaması ya da rekabetin sınırlanmasının gereğinin dahi bulunmaması halinde olabilir. Teşebbüsler prensip olarak anlaşma ile amaçladıkları ekonomik yararların gerçekleştirilmesinde rekabeti en az sınırlayıcı yöntemi tercih etmekle yükümlüdürler.

200 Bu bakımdan "Maximum Kredi Kartı Uygulaması Sözleşmesi"nin, İş Bankası'nın, Oyak Bank tarafından çıkartılacak olan Oyak Bank Maximum kredi kartlarına Oyak Bank tarafından uygulanacak olan her türlü ücret, faiz, komisyon gibi kart hamillerinden talep edilen tutarların, İş Bankası tarafından talep edilen ortalama oranın/tutarın azami %10 eksik veya fazla olması hususunu Oyakbank'a tavsiye etmesine ilişkin 44. maddesi ve sözleşmenin 43. maddesinde yer alan "*Taraflar, diğer tarafa ait mevcut Maximum kredi kartlarını kendilerine çekmek amacı ile kampanya düzenlemeyeceklerini, kendileri tarafından verilen Maximum kredi kartlarının daha avantajlı olduğunu belirtmek suretiyle reklam, tanıtım yapmayacaklarını beyan ve taahhüt eder*" ve 45. maddesinde yer alan "*Oyakbank işbu sözleşme süresince Maximum uygulaması dışında Çok Ortaklı Kart Programlarına katılmayacağını beyan ve taahhüt eder.*" ifadeleri değerlendirilmesi gereken rekabet kısıtlamalarıdır.

210 İş Bankası, taksitli/ödüllü kartların yaygınlaşması üzerine "Maximum Kart" markası ile pazara giriş yapmıştır ve yaygın bir üye işyeri ağı kurmuştur. Sözleşmenin uygulanması neticesinde Oyak Bank kart hamilleri, yaygın bir ağ oluşturan Maximum üye işyerlerinden taksitli/ödüllü alışveriş yapma imkanına sahip olmakta, Oyak Bank ise benzer bir ağ oluşturma maliyetlerinden tasarruf etmektedir. Bununla birlikte genel olarak tüketici birden fazla karta sahiptir ve kolayca ödül/taksit oranı ile ödeme koşulları kendisine daha uygun gelen bankanın kartını kullanmaya başlayabilmektedir. Bu nedenle rekabetçi bir yapıya sahip olan bu pazarda, tüketicilere sağlanan avantajların dolayısıyla marka imajının korunması önem arz etmektedir. Bu hususlar dikkate alınarak, bildirim konu anlaşma ile getirilen kısıtlamanın ortaya çıkan yararları kıyaslandığında rekabeti zorunlu olandan fazla kısıtlamadığı kanaatine varılmıştır.

220

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1. Oyakbank A.Ş. ve Türkiye İş Bankası A.Ş. arasında akdedilen "Maximum Kredi Kartı Uygulaması Sözleşmesi"nin çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle bu sözleşmeye menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
- 230 2. "Maximum Kredi Kartı Uygulaması Sözleşmesi"ne taraf teşebbüslerin rakip teşebbüsler olmaları nedeniyle, sözleşmenin 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına,
3. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda; anılan maddede belirtilen şartların bulunduğu göz önüne alınarak, bildirim konusu Sözleşme'ye anılan kanun maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde imza tarihi olan 21.4.2006 tarihinden itibaren muafiyet tanınmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.